

Projekt Badanie partycypacji mikro i małych przedsiębiorców w pomocy publicznej w latach 2010-2011, współorganizatorzy Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Akademia Liderów Innowacji i Przedsiębiorczości Fundacja dr Bogusława Federa, Kancelaria Juris.

**WYNIKI BADAŃ ORGANIZACJI
PRZEDSIĘBIORCÓW I
PRZEDSIĘBIORCÓW, W TYM WYWIADY**

I Wstęp

Badanie zainicjowała dyskusja nad prawidłowością ujęcia MSP w Polsce (agregacji mikro i małych przedsiębiorców ze średnimi) oraz wyniki Raportu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za 2010 r. dla Sejmu RP oraz m.in. list Senatora RP, p. Marka Ziółkowskiego, Przewodniczącego Komisji Gospodarki Narodowej, do Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (Załącznik nr 1). Przewodniczący napisał w nim m.in.:

Mikro i mali przedsiębiorcy stanowią najbardziej mobilny segment polskiej gospodarki, którego zarazem najbardziej dotyczą różne skomplikowane regulacje oraz ich częste zmiany. Jak wykazują także dane ostatniego Sprawozdania z udzielania pomocy publicznej, mikro i mali przedsiębiorcy mają ograniczony dostęp do środków pomocy publicznej w ramach tak polskiego budżetu, jak i środków pomocowych UE i EOG. (...) Chcemy wobec tego zbadać i zanalizować sytuację w tym zakresie mikro i małych przedsiębiorców oraz ocenić, czy rzeczywiście można mówić o gorszym dostępie tej grupy przedsiębiorców do pomocy publicznej. Chcielibyśmy także uzyskać informacje, z jakich przyczyn mikro i mali przedsiębiorcy uczestniczą w pomocy publicznej w mniejszym stopniu niż wskazywałby na to ich udział w tworzeniu PKB i dochodów budżetu.

Badanie jest więc próbą ustalenia poziomu partycypacji, dostępu i barier - powodów małego, nieproporcjonalnego uczestnictwa, mikro i małych przedsiębiorców w pomocy publicznej oraz wykorzystania środków z programów operacyjnych UE i EOG.

Zakresem podmiotowym badania objęto reprezentatywną grupę mikro i małych przedsiębiorców oraz ich organizacji - izb gospodarczych, izb rzemieślniczych, zrzeszeń handlu i usług (organizacji kupieckich) i innych podstawowych jednostek, w których organizują się mikro i mali przedsiębiorcy - zrzeszenia transportu, stowarzyszenia itp.

Zakres przedmiotowy badania obejmował udział mikro i małych przedsiębiorców w pomocy publicznej i dostępie do środków z funduszy operacyjnych UE oraz środków z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Materiał badawczy zebrano z publicznie dostępnych sprawozdań, raportów i badań udostępnianych przez podmioty administracji publicznej, jednostki badawcze (GUS, CBOS, MG, MF, MRR, MPiPS, dane w BIP), wystąpień w trybie dostępu do informacji publicznej do w/w jednostek oraz izb skarbowych i marszałków województw oraz ankietowania organizacji zrzeszających mikro i małych przedsiębiorców. Jednocześnie w drodze ankiety on- line zebrano ankiety od 120 przedsiębiorców z całego kraju oraz przeprowadzono 18 wywiadów weryfikacyjnych.

Przyjęto założenie, że ustalenia i wnioski z badania powinny przynieść odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

- czy i na ile przedsiębiorcy mają równy i realnie na tym samym poziomie trudności dostęp do środków publicznych i pomocowych,
- czy mikro i mali przedsiębiorcy są aktywni w zakresie występowania o pomoc publiczną i środki; jakie są przyczyny niepodjęcia prób występowania o tę pomoc i środki,
- jaka część występujących mikro i małych przedsiębiorców uzyskuje pomoc lub środki w pełnym zakresie, częściowo lub nie uzyskuje ich wcale,
- jakie są powody nieprzyjmowania, nieuwzględniania bądź niepełnego uwzględniania wniosków mikro i małych przedsiębiorców,
- jakie są - w opinii mikro i małych przedsiębiorców - główne potrzeby i zainteresowania udzielaną pomocą i środkami,
- jakie - zdaniem przedsiębiorców - są powody niezyskiwania środków lub pomocy bądź niewystępowania o takie środki i pomoc, względnie rezygnacji z nich,
- w jakim stopniu niezrozumiałe lub trudne do zastosowania są przepisane prawem procedury, przesłanki lub wzory wniosków i do jakiego stopnia są trudne do samodzielnego wypełnienia,
- czy i w jakim zakresie przedsiębiorcy muszą korzystać z pomocy profesjonalnej prawników, ekonomistów, doradców podatkowych dla aplikowania o pomoc lub środki, aby je uzyskać,

- w jakim stopniu poziom i zakres uczestnictwa w pomocy publicznej lub środkach jest podobny w różnych rejonach kraju i miejscowościach o różnej wielkości.

Badanie przeprowadzono od kwietnia do końca czerwca bieżącego roku. Partnerami Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową były Kancelaria „Juris” Sp. z o.o. i Akademia Liderów Innowacji Przedsiębiorczości Fundacji dr Bogusława Federa. Podmiotami finansującymi było Ministerstwo Gospodarki, grant Google i Akademia Liderów Innowacji Przedsiębiorczości Fundacji dr Bogusława Federa.

II OPIS BADANIA

1. Wystąpienie do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wniosek (załącznik nr 2) o udzielenie informacji publicznej stosownie do art. 2 w zw. z art. 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1198) obejmował dane za lata 2010 i 2011 w zakresie wartości nominalnej udzielonej pomocy publicznej, uzyskane przez Urząd na podstawie sprawozdań przekazywanych przez urzędy skarbowe, izby skarbowe oraz marszałków województw, za każdy rok odrębnie, w układzie według:

- podstawy prawnej udzielonej pomocy (według kolumn nr 2a-3b Sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej - Załącznika 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 2010 r. (Dz.U.2010.257.1728),
- programu pomocowego/ pomocy indywidualnej (wg kolumny nr 4 Sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej),
- wielkości beneficjenta: mikro, mali, średni oraz ogółem (wg kolumny nr 8 Sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej),
- formy pomocy (według kolumny nr 14 Sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej) w agregacji zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i poszczególnych województw.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedstawił oczekiwane informacje.

2. Wystąpienie do Ministerstwa Finansów

Wniosek (załącznik nr 3) o udzielenie informacji publicznej stosownie do art. 2 w zw. z art. 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1198) obejmował następujący zakres informacji:

a) Dane liczbowe o pomocy publicznej za lata 2010 i 2011, za każdy rok odrębnie, ogółem i z podziałem na mikro, małych i średnich przedsiębiorców odnośnie liczby przypadków i wartości pomocy dla każdej izby skarbowej w formie:

- odroczenia płatności należności/ zobowiązania podatkowego z odstąpieniem od naliczania odsetek,
- umorzenia w całości zobowiązania podatkowego (z odsetkami),
- umorzenia w części zobowiązania podatkowego (z odsetkami),
- odstąpienia od naliczania lub umorzenie odsetek z tytułu zwłoki w zapłacie zobowiązania podatkowego (z odsetkami),
- rozłożenia na raty płatności odsetek (odrębnie).

b) Liczbę przedsiębiorców opłacających podatki w określonej formie (według podstawy), a w tym liczbę tych, którzy skorzystali z pomocy publicznej odrębnie według izb skarbowych ogółem i w tym mikro, małych i średnich przedsiębiorców:

- PIT 36 - przedsiębiorcy wypełniający PIT/B,
- PIT 36 - wypełniający PIT/2 z działalności gospodarczej objętej zwolnieniem na podstawie art. 44 ust. 7A ustawy,
- PIT 8AR (art. 42 ust 1a ustawy) z rubryki C pkt. 8 dywidendy i inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych (art. 3a ust. 1 pkt. 4 ustawy),
- PIT 28 (art. 21 ust. 2 pkt. 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów) od przychodów ewidencjonowanych z działalności prowadzonej samodzielnie (na własne nazwisko) i w formie spółki osób fizycznych ogółem (28A i 28B),
- PIT O – odliczenia od dochodu (przychodu) i od podatku prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie ulgi, o której mowa w art. 27g ustawy (rubryka C pkt. 4),
- PIT 36L przedsiębiorcy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą opodatkowani zryczałtowanym podatkiem jednolitym (linowy – 19 %).

Ministerstwo Finansów przedstawiło częściowo oczekiwane informacje, zaznaczając, iż:

- w zakresie umorzenia zaległości podatkowych nie ma możliwości wskazania, które przypadki dotyczą całości, a które tylko części zobowiązania podatkowego,
- w zakresie decyzji w sprawie rozłożenia na raty podziału dokonano na rozłożenie na raty zobowiązania podatkowego, zaległości podatkowych i rozłożenia na raty odsetek,
- wartość pomocy występująca w poszczególnych formach została wyliczona na podstawie rozporządzenia rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielane w różnych formach i w zakresie odroczeń i rozłożeń na raty dane nie są tożsame z wielkością zobowiązań podatkowych objętych tymi formami pomocy,

- liczba przypadków pomocy określa liczbę decyzji przyznających pomoc wydanych w latach 2010-2011,
- dane dotyczące liczby przedsiębiorców opłacających podatki w określonej formie za 2011 nie są kompletne, ponieważ były one jeszcze zbierane,
- dane dotyczące rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych dotyczą wszystkich danych wskazanymi formularzami PIT (nie tylko osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą).

3. Wystąpienie do dyrektorów izb skarbowych

Wniosek (załącznik nr 4) o udzielenie informacji publicznej stosownie do art. 2 w zw. z art. 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1198) obejmował dane liczbowe za lata 2010 i 2011, za każdy rok odrębnie ogółem, w tym osobno dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców na temat pomocy publicznej w zakresie liczby, wartości pomocy i wniosków:

- wpływ wniosków ogółem,
- wniosków rozpatrzonych negatywnie i pozytywnie,
- wniosków rozpatrzonych częściowo pozytywnie,
- wniosków nierozpatrzonych wobec braków formalnych lub merytorycznych,
- wniosków zwróconych do uzupełnienia,
- wniosków rozpatrzonych negatywnie i pozytywnie po uzupełnieniu,

a ponadto liczbę przedsiębiorców ogółem, w tym mikro, małych i średnich przedsiębiorców, składających właściwe PIT- y.

W określonym czasie wpłynęło 13 odpowiedzi z izb skarbowych. Siedmiu dyrektorów Izb Skarbowych przesłało dane bez wyodrębnienia mikro i małych przedsiębiorców, w tym czterech poinformowało, że nie posiadają danych dotyczących składanych formularzy PIT, a jeden przekazał, że nie prowadzi tego rodzaju statystyk, ponieważ jest tylko organem odwoławczym w postępowaniach podatkowych. W omawianej korespondencji wskazywano, że podziału na mikro, małych i średnich przedsiębiorców nie przewiduje System Harmonogramowania, Rejestracji i Monitorowania Pomocy (SHRiMP), jaki jest używany przez administrację podatkową.

4. Wystąpienie do naczelników urzędów skarbowych

Wniosek (załącznik nr 5) o udzielenie informacji publicznej stosownie do art. 2 w zw. z art. 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1198) w zw. z art. 16 ust.1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565) w zakresie udostępnienia danych dotyczących pomocy publicznej udzielanej mikro i małym przedsiębiorcom obejmował dane za lata 2010 i 2011 w przedmiocie udzielenia pomocy publicznej, za każdy rok odrębnie, w układzie według:

- wielkości beneficjenta: mikro, mali, średni oraz ogółem bez uwzględnienia wielkości beneficjenta,

- podstawy prawnej udzielonej pomocy,
- formy pomocy w zakresie liczby wniosków lub również wartości udzielonej pomocy, a dokładnie dane w przedmiocie:
- liczby wniosków - wpływ ogółem ,
- liczby wniosków rozpatrzonych negatywnie
- liczby wniosków rozpatrzonych pozytywnie i wartości udzielonej w ich wyniku pomocy,
  - liczby wniosków rozpatrzonych częściowo pozytywnie i wartości udzielonej na ich podstawie pomocy,
  - liczby wniosków nierozpatrzonych wobec braków formalnych lub merytorycznych wniosków,
- liczby wniosków zwróconych do uzupełnienia,
- liczby wniosków rozpatrzonych negatywnie,
  - liczby wniosków rozpatrzonych pozytywnie po uzupełnieniu i wartość udzielonej na ich podstawie pomocy.

Wniosek obejmował także prośbę o podanie liczby przedsiębiorców składających właściwe PIT-y ogółem (beneficjenci każdej wielkości) oraz odrębnie dla każdej z grup beneficjentów: mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

Wnioski te wysłano do wszystkich naczelników urzędów skarbowych w całym kraju. Naczelnicy, którzy przekazali do badania kompletne dane informowali, że korzystali z systemu POLTAX i w ich urzędach ręcznie weryfikowano raporty przedsiębiorców.

24 naczelników odpowiedziało, że nie posiadają informacji o wielkości przedsiębiorców i wskazało, że nie mają ani możliwości organizacyjnych, ani czasu na odszukanie w składanych przez przedsiębiorców sprawozdaniach informacji o ich wielkości. Wskazywano także na to, że:

- w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej również nie ma informacji o wielkości przedsiębiorcy,
- na potrzeby postępowań podatkowych klasyfikacja przedsiębiorcy co do jego wielkości nie przekłada się na wysokość podatku,
- ustawa o swobodzie działalności gospodarczej zawiera definicje mikro, małego i średniego przedsiębiorcy jedynie w celu ewidencjonowania przyznawanej pomocy publicznej,
- nie prowadzi się rejestrów pozwalających na rozróżnienie wielkości przedsiębiorcy.

12 naczelników stwierdziło, że poszczególne ulgi dla przedsiębiorców (pomoc publiczna) nie są rejestrowane w systemie – nie ma danych o ulgach w spłacie zobowiązań podatkowych z podziałem na wielkość beneficjenta.

13 przekazało informacje, że żądane dane prześlą w późniejszym terminie.

35 naczelników domagało się, formułując wezwania do wykazania, w jakim zakresie uzyskanie informacji przetworzonej jest szczególnie istotne dla interesu publicznego.

1 naczelnik odmówił przekazania informacji.

1 naczelnik stwierdził, że nie posiada oczekiwanych informacji.

5 naczelników zgłosiło brak danych za rok 2010, a 8 za rok 2011.

Informacje przekazano z 224 urzędów za rok 2010 i z 216 za rok 2011.

Pełne dane, które zostały wykorzystane w badaniu nadesłano z 96 urzędów skarbowych za rok 2010 i z 91 urzędów za rok 2011. Ta liczba gwarantuje reprezentatywność i miarodajność wyników. Najwięcej Urzędów Skarbowych odpowiedziało z województwa mazowieckiego- 44 Urzędy Skarbowe, a najmniej z województwa opolskiego- 8 Urzędów Skarbowych. Poza tym z województwa zachodniopomorskiego nie odpowiedział żaden Urząd Skarbowy.

5. Wystąpienie do marszałków województw

Wniosek (Załącznik nr 6) o udzielenie informacji publicznej stosownie do art. 2 w zw. z art. 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1198) obejmował udostępnienie danych dotyczących pomocy publicznej udzielanej mikro i małym przedsiębiorcom w latach 2010 i 2011 za każdy rok odrębnie oraz ogółem i osobno dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców w zakresie liczby i wartość udzielonego wsparcia, pomocy, dofinansowań ze środków zdecentralizowanych do dyspozycji w województwach, z budżetu, programów operacyjnych i innych funduszy tak UE, jak i EOG w rozbiciu na źródła finansowania (programy) oraz beneficjentów w układzie:

przedsiębiorcy mający siedzibę w:

mieście wojewódzkim,

mieście stanowiącym siedzibę powiatu lub na prawach powiatu,

innej miejscowości.

oraz według rodzaju działalności:

handel

gastronomia i hotelarstwo

usługi

produkcja.

Wystąpienie zawierało też prośbę o przesłanie innych, szczegółowszych danych(np. branżowych), o ile znajdują się w posiadaniu urzędu marszałkowskiego.

W określonym czasie wpłynęły odpowiedzi z 13 urzędów marszałkowskich, jednakże niepełne i nie w zaproponowanym układzie i w standardzie sprawozdań urzędowych. 3 urzędy obiecały nadesłanie informacji w terminie późniejszym.

Jeżeli wskazywano powody niemożności przesłania wskazanych danych w określonym układzie, to były one następujące :

- niejednorodność wynikająca z pochodzenia danych z różnych komórek organizacyjnych urzędów,
- różne źródła pochodzenia danych: SHRiMP, SIMIK (Krajowy System Informatyczny), Regionalny Program Operacyjny, Wojewódzki Urząd Pracy etc.,
- posiadanie danych przez regionalną agencję przedsiębiorczości, albo przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne, albo przez UOKiK
- przyjęcie do zestawień kwot z umów z beneficjentami, a nie z wypłat.

6. Badanie organizacji przedsiębiorców

Zaproszenie do udziału w badaniu wraz z ankietami dla organizacji przedsiębiorców wysłano do 250 organizacji o różnym statusie: izb gospodarczych, izb rzemieślniczych, zrzeszeń handlu i usług, zrzeszeń transportu i stowarzyszeń (Załącznik nr 7). Zestawienie liczbowe zawiera Tabela nr 1 (Załącznik nr 8).

Z ogółu 250 organizacji, do których wysłano zaproszenie, ankiety nadesłało 19 organizacji. Jedna z nich nie podała żadnej informacji o liczbie członków. Rozpiętość liczby członków wynosi od 34 do niemal 2000 (1914) członków, co daje średnią ok. 400 członków na jedną organizację. Można zatem przyjąć, że organizacje, które zechciały pozytywnie odpowiedzieć na zaproszenie, reprezentują ok. 7600 przedsiębiorców.

Przyjmując tak wyliczoną średnią liczbę członków w jednej organizacji, zaproszenie do badania skierowano do organizacji skupiających ok. 100 tys. przedsiębiorców z całego kraju.

W artykule *Mikro jest piękne, czyli milcząca większość* (Rzeczpospolita, B10, 5 sierpnia 2009 r.) jego autorzy, Jan A. Stefanowicz i B. Wyżnikiewicz, wyliczyli, że realnie w owym czasie działało w Polsce ok. 1,7 mln przedsiębiorców, wśród których ok. 99,1% stanowią razem mikro i mali przedsiębiorcy (94,8% stanowią mikroprzedsiębiorcy).

Tabela 1. Rozkład terytorialny ankietowanych organizacji

L.p.	Forma prawna Województwo	Izba gospodarcza	Izba rzemieślnicza	Stowarzyszenie	Zrzeszenie handlu i usług	Zrzeszenie transportu
1.	Dolnośląskie	7	2	1	3	5
2.	Kujawsko-pomorskie	4	1	1	1	3
3.	Lubelskie	4	2	0	1	2
4.	Lubuskie	3	2	0	2	1
5.	Łódzkie	11	1	3	2	1
6.	Małopolskie	8	3	1	2	4
7.	Mazowieckie	5	3	7	5	5
8.	Opolskie	2	1	2	0	1
9.	Podkarpackie	6	1	2	2	1

10.	Podlaskie	2	1	2	3	2
11.	Pomorskie	8	2	1	3	5
12.	Śląskie	9	4	7	3	7
13.	Świętokrzyskie	3	1	0	0	1
14.	Warmińsko-mazurskie	2	1	2	2	2
15.	Wielkopolskie	10	3	6	15	5
16.	Zachodniopomorskie	5	2	2	2	3
Razem		89	30	37	46	48

Można zatem przyjąć, że owe 250 organizacji zaproszonych do udziału w badaniu, reprezentuje zaledwie ok. 0,006% przedsiębiorców ogółem. Pozostali, owa *milcząca większość*, o której pisali Autorzy, pozostając poza strukturami organizacji, nie mają wpływu na działania władz od gminy począwszy, a na Sejmie skończywszy.

III WYNIKI BADANIA

Ankiety

Ankiety wpłynęły z następujących organizacji i regionów:

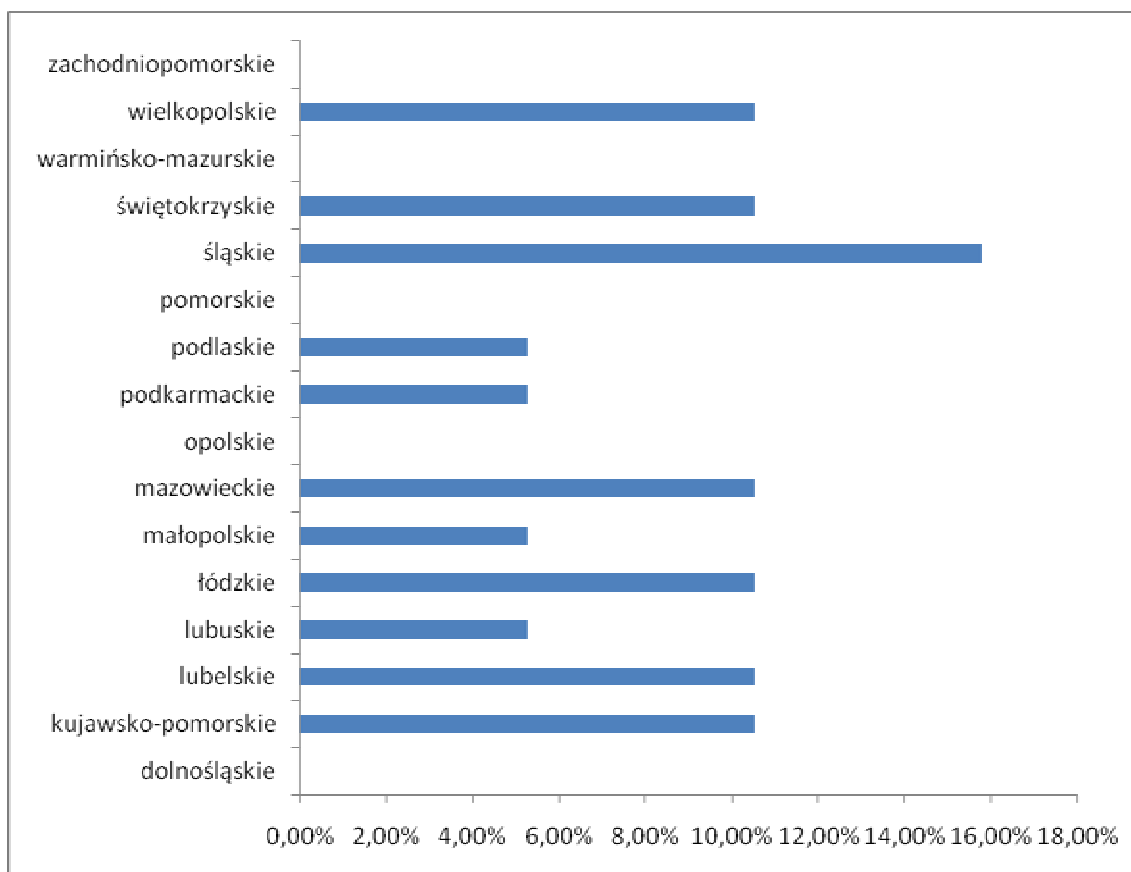
Tabela nr 2. Terytorialne zestawienie ankiet, jakie wpłynęły od organizacji w zależności od ich formy prawnej

Województwo \ Forma prawna	Izba gospodarcza	Izba rzemieślnicza	Stowarzyszenie	Zrzeszenie handlu i usług	Zrzeszenie transportu	Inna
Dolnośląskie						
Kujawsko-pomorskie	1	1				
Lubelskie		1	1			
Lubuskie		1				
Łódzkie	1			1		
Małopolskie		1				
Mazowieckie		1				1
Opolskie						
Podkarpackie		1				

Podlaskie		1				
Pomorskie						
Śląskie	1		1	1		
Świętokrzyskie			2			
Warmińsko-mazurskie						
Wielkopolskie	1			1		
Zachodniopomorskie						
Razem	4	7	4	3		1

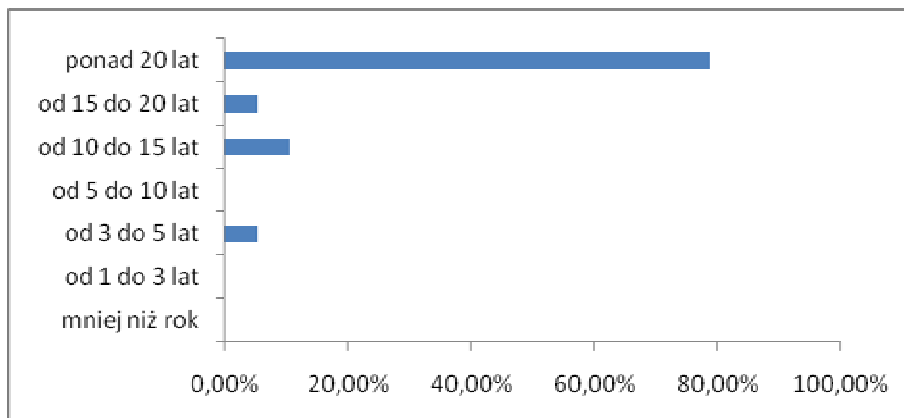
Jak widać, izby rzemieślnicze najchętniej brały udział w badaniu, zrzeszenia transportu nie były zainteresowane. Pojawiła się jedna wypełniona ankieta wypełniona przez związek pracodawców. Geograficzny udział organizacji w ankiecie przedstawia Wykres nr 1 poniżej.

Wykres nr 1

Okres istnienia organizacji (Wykres nr 2)

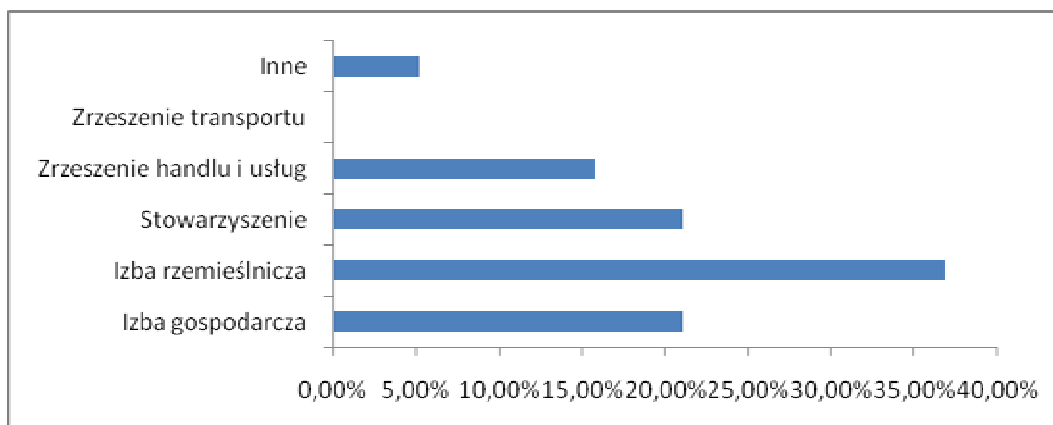
Wykres nr 2.

W badaniu wzięły udział głównie organizacje z dużym, ponad 20-letnim doświadczeniem. Tylko jedna organizacja istnieje krócej, niż 5 lat, a dwie krócej, niż 15 lat (patrz wykres obok).

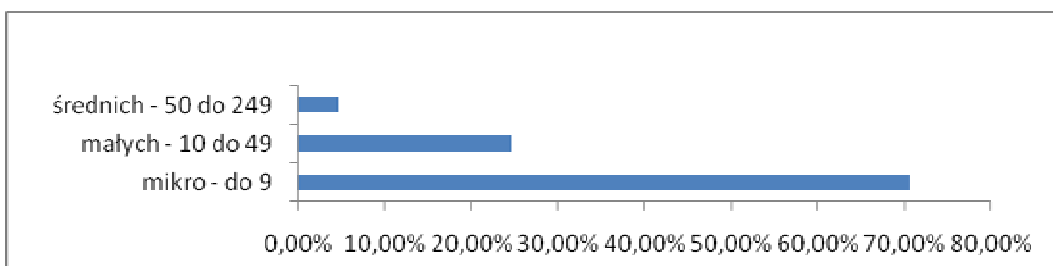
Forma prawna organizacji (Wykres nr 3)

Wykres nr 3

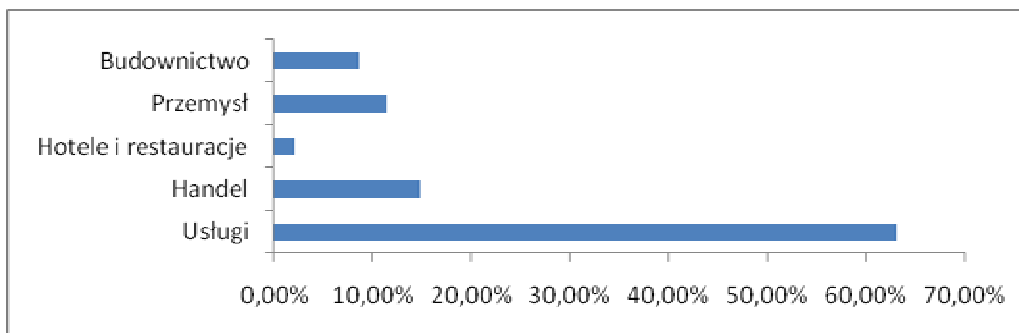

Średnioroczna liczba członków (Wykres nr 4)

Wykres nr 4

Wykres nr 5. Liczba członków organizacji w poszczególnych sektorach

Cztery organizacje nie podały informacji nt. liczby członków w podziale na mikro, małych i średnich przedsiębiorców, chociaż znały ogólną liczbę członków organizacji. Dwie z tych organizacji potrafiły jednak wskazać ilu członków działa w poszczególnych branżach.

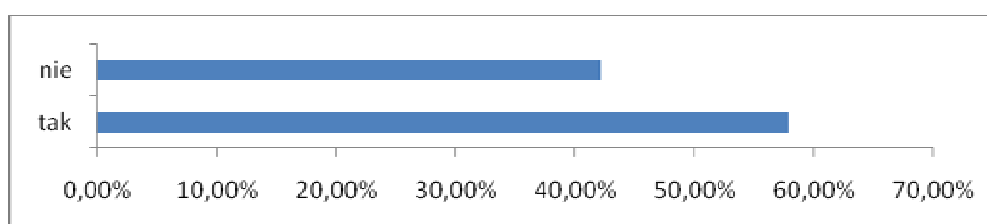
Największą liczbę członków wykazały izby rzemieślnicze, choć należy pamiętać, że członkami izb rzemieślniczych są zasadniczo cechy rzemieślnicze, a więc podawana liczba członków jest liczbą członków cechów rzemieślniczych z terenu działania tych izb. Jedna z izb, która wzięła udział w ankiecie nie podała ani liczby członków w podziale na wielkość przedsiębiorców, ani w podziale na branżę.

W następnej kolejności pod względem liczby członków znajdują się izby gospodarcze, stowarzyszenia i zrzeszenia handlu i usług. Jak się wydaje, w ankiecie wzięły udział raczej organizacje duże, jak na polskie warunki.

Podział ze względu na działalność w określonych branżach jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych organizacjach. Jedynie w zrzeszeniach handlu i usług dominują przedsiębiorcy z branży handlowej.

Pomoc dla członków organizacji (Wykres nr 6)

Wykres nr 6

Pomoc dla swoich członków wykazało 12 organizacji (63%). Ze wskazywaniem liczby faktów pomocy było trudniej. Podawane liczby to od 4, aż do 1485. Suma liczby rozmaitych wsparć udzielonych przez organizacje to 2108.

Na siedmiu ankietach nie zaznaczono, by organizacje udzielały pomocy swoim członkom (37%).

Udział w pracach samorządu terytorialnego

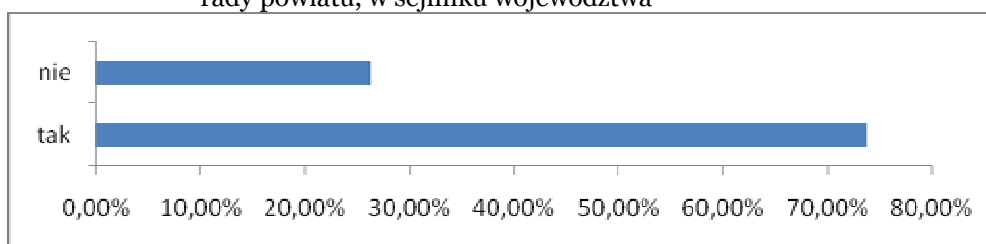
W ankietach pytaliśmy o to, jak wygląda współpraca organizacji przedsiębiorców z jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli, udział w pracach organów samorządowych i współpracę z terenową administracją rządową (wojewódzkie komisje dialogu społecznego). Wskazania z ankiet przedstawiają poniższe wykresy.

Wszystkie organizacje, które wzięły udział w ankiecie mają swoje siedziby w dużych miastach. Udział w pracach rady gminy należy więc rozumieć, jako udział w pracach rady miasta (dzielnicy). Członkowie organów organizacji mogą być natomiast członkami rad gminnych (miejskich) w miejscu zamieszkania.

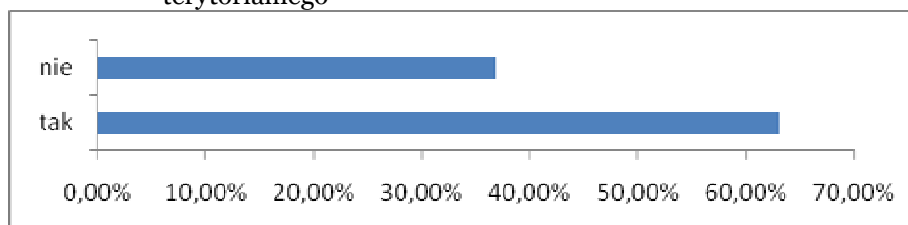
Co ciekawe – zewnętrzna aktywność organizacji jest ściśle związana z faktem braku informacji na temat struktury własnych członków w podziale na mikro, małych i średnich. To są te same organizacje: głównie zrzeszenia handlu oraz stowarzyszenia.

Większość organizacji nie bierze udziału w pracach wojewódzkich komisji dialogu społecznego, ale trzeba pamiętać, że do udziału w pracach tych komisji zaprasza wojewoda.

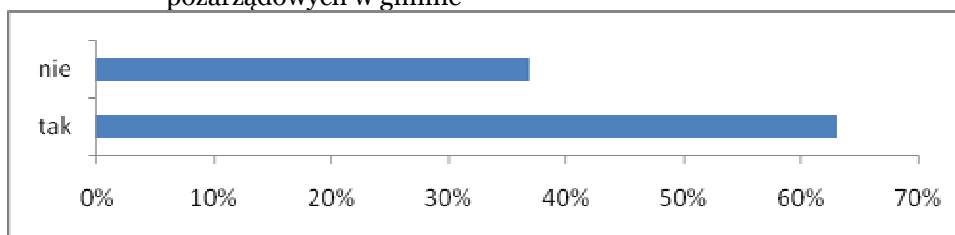
Wykres nr 7. Poczucie udziału organizacji w reprezentowaniu członków na forum rady gminy, rady powiatu, w sejmiku województwa

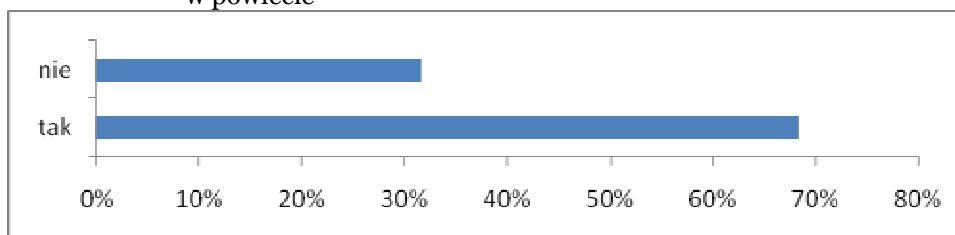
Wykres nr 8. Członkowie organów organizacji w radach jednostek samorządu terytorialnego

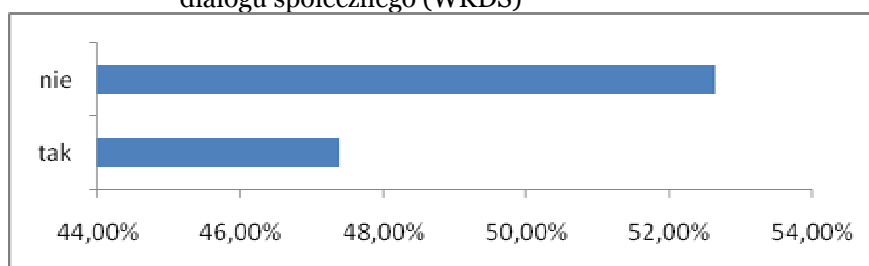
Wykres nr 9. Udział przedstawicieli organizacji w pracach rady organizacji pozarządowych w gminie

Wykres nr 10. Udział przedstawicieli organizacji rady organizacji pozarządowych w powiecie

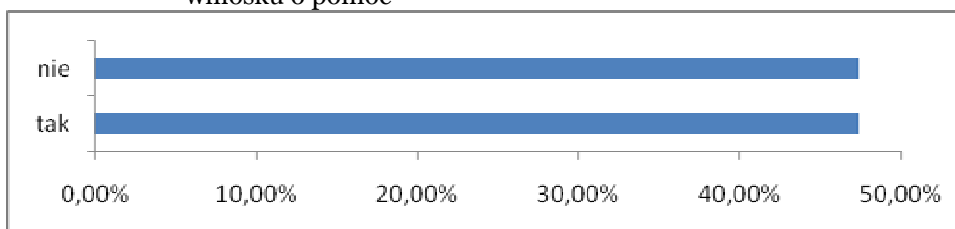

Wykres nr 11. Udział przedstawicieli organizacji w wojewódzkiej komisji dialogu społecznego (WKDS)

Pomoc przedsiębiorcom

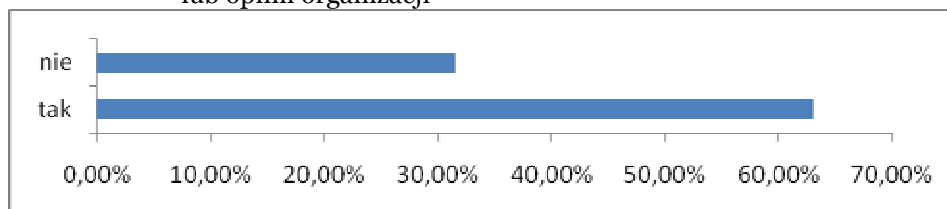
Wykres nr 12. Zgłoszenia przedsiębiorców o pomoc w przygotowaniu i złożeniu wniosku o pomoc

Z ankiet wynika, że przedsiębiorcy zwracają się o pomoc w tych organizacjach (swoich organizacjach), które potrafiły wskazać, jacy członkowie do nich należą. Nie wszystkie organizacje, które deklarują, że ich członkowie zwracali się o udzielenie pomocy, potrafią jednak wskazać liczbę tych zgłoszeń.

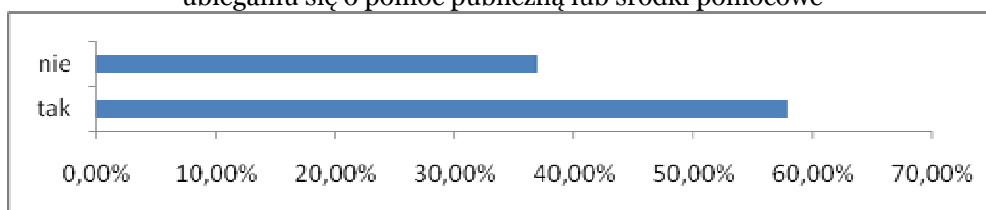
Wystąpienia przedsiębiorców o pomoc wykazało 9 organizacji, z których tylko 5 potrafiło określić liczbę tych wystąpień przedsiębiorców. Najwięcej, bo aż 40 wystąpień odnotowała jedna z izb gospodarczych. Jedna z organizacji nie wypełniła tej części ankiety.

Wykres nr 13. Wystąpienia członków organizacji o uzyskanie listu polecającego lub opinii organizacji

Jedna organizacja nie odpowiedziała na to pytanie. W sumie odnotowano 72 prośby o ten rodzaj pomocy ze strony organizacji w 11 organizacjach przy dużej rozpiętości – od 2 do 16.

Wykres nr 14. Wystąpienia członków organizacji o pomoc doradczą lub prawną przy ubieganiu się o pomoc publiczną lub środki pomocowe

Jedna organizacja nie udzieliła odpowiedzi. W 11 organizacjach udzielono tego rodzaju pomocy, zaś liczba tych wystąpień przedsiębiorców to 665. W tej grupie cztery organizacje odnotowały wystąpienia o pomoc ze strony swoich członków, ale nie wskazały liczby tych próśb.

83 % organizacji przyznało, iż występują bariery/ uwarunkowania przy zwracaniu się przedsiębiorców o udzielenie pomocy publicznej, a 17 %, iż takich barier nie zauważa.

78 % przedsiębiorców twierdzi, że pomocy nie uzyskają i w związku z tym nie warto o nią występować.

Ponadto nie składanie wniosków o pomoc jest uwarunkowane:

- a) twierdzeniem, iż wystąpienie o pomoc publiczną może pogorszyć sytuację przedsiębiorcy (32 % badanych)
- b) twierdzeniem, iż nie ma potrzeby ubiegania się o wsparcie (37 % badanych).

Organizacje w większości (16 wskazań) przyznają, że istnieją bariery i uwarunkowania hamujące przedsiębiorców przed zwracaniem się o pomoc publiczną lub występowanie o środki pomocowe. Na

pytanie o to, czy przedsiębiorcy uważają, że – jako mikro i mali przedsiębiorcy pomocy nie uzyskają, twierdzących odpowiedzi udzieliło 15 organizacji (79%).

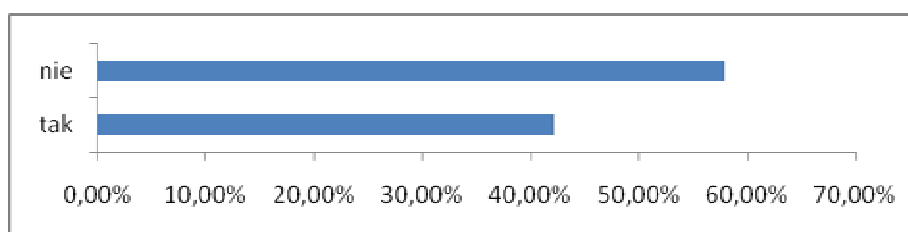
6 organizacji (32%) wskazało, że wystąpienie przez przedsiębiorcę o pomoc publiczną w zakresie należności publicznoprawnych (ZUS, podatki), może pogorszyć jego sytuację, jako indywidualnego przedsiębiorcy.

7 organizacji (37%) podało, że ich członkowie nie widzą potrzeby ubiegania się o wsparcie.

Wśród organizacji, które uważają, że nie istnieją żadne bariery/uwarunkowania przy zwracaniu się przedsiębiorców o pomoc są dwie izby gospodarcze i jedna izba rzemieślnicza.

Lokalne wsparcie dla przedsiębiorców

Wykres nr 15. Wsparcie ze strony urzędów skarbowych

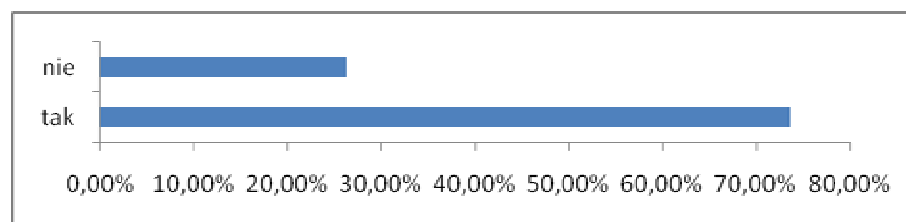

8 organizacji (42%) z województw: lubelskiego, mazowieckiego (dwie), śląskiego, świętokrzyskiego (dwie) i wielkopolskiego (dwie) podało, że przedsiębiorcy dostają wsparcie ze strony lokalnych urzędów skarbowych.

11 organizacji (58%) z województw: kujawsko-pomorskiego (dwie), lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego (dwie), małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego (dwie) stwierdziło, że przedsiębiorcy wsparcia ze strony lokalnych urzędów skarbowych nie otrzymują.

Różne organizacje w działające w województwach: lubelskim i śląskim mają w sprawie pomocy lokalnych urzędów skarbowych odmienne zdanie.

Wykres nr 16. Wsparcie ze strony urzędów pracy

14 organizacji (74%) stwierdziło, że ich członkowie otrzymują wsparcie ze strony urzędów pracy. Były to organizacje z województw: kujawsko-pomorskiego (dwie), lubelskiego (dwie), podlaskiego, śląskiego, wielkopolskiego (dwie), świętokrzyskiego, mazowieckiego, lubuskiego, łódzkiego i małopolskiego i podkarpackiego.

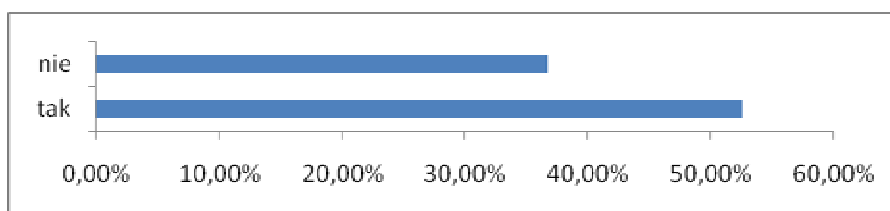

Negatywna opinie w tej sprawie wyraziło 5 organizacji (26%) z województw: łódzkiego, mazowieckiego, śląskiego (dwie) i świętokrzyskiego.

Różne organizacje z województwa łódzkiego, mazowieckiego, śląskiego i świętokrzyskiego mają rozbieżne opinie nt. pomocy ze strony lokalnych urzędów pracy.

10 organizacji (53%) przyznało, że przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc urzędów gminnych. Są to organizacje z województw: podkarpackiego, kujawsko-pomorskiego, małopolskiego, łódzkiego, mazowieckiego (dwie), lubelskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i wielkopolskiego.

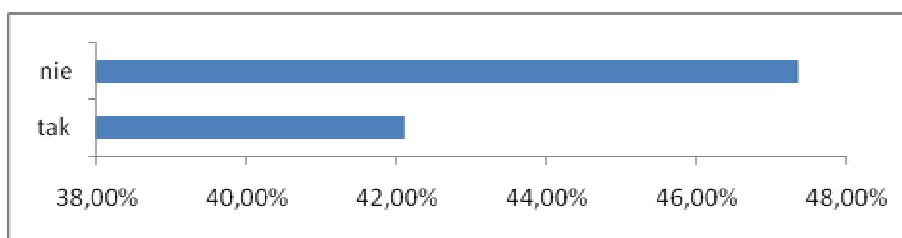
Wykres nr 17 . Wsparcie ze strony urzędów gmin

7 organizacji (37%) wskazało, że przedsiębiorcy nie uzyskują wsparcia w gminach w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, lubuskim, śląskim (trzy), świętokrzyskim.

Różne organizacje działające w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim i świętokrzyskim mają rozbieżne opinie w tej sprawie. Jednomyślną opinię nt. urzędów gminnych (miejskich), mają organizacje z województwa śląskiego. Dwie organizacje nie udzieliły odpowiedzi.

Wykres nr 18. Wsparcie ze strony starostw

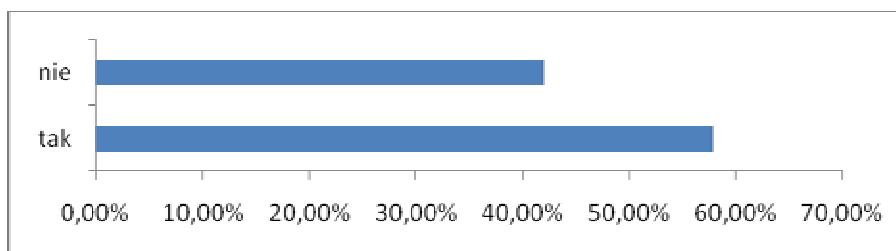
8 organizacji (42%) ocenia, że przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc lokalnych starostw w województwach: podkarpackim, kujawsko-pomorskim, łódzkim, mazowieckim, podlaskim, śląskim, świętokrzyskim i wielkopolskim.

9 organizacji (47%) ocenia, że ich członkowie nie mogą liczyć na wsparcie starostw; województwa: kujawsko-pomorskie, małopolskie, łódzkie, lubuskie, śląskie (dwie), świętokrzyskie, lubelskie, mazowieckie. I w tym przypadku różne organizacje w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, śląskim i mazowieckim mają odmienne opinie na temat funkcjonowania starostw w ich województwach.

W przypadku tych samych organizacji z województw małopolskiego, łódzkiego, mazowieckiego i śląskiego, pozytywna opinia nt. działania pomocy przedsiębiorcom przez gminy, towarzyszy negatywna opinia nt. działalności starostw w tym zakresie.

Dwie organizacje nie udzieliły odpowiedzi na pytanie.

Wykres nr 19. Pomoc ze strony urzędów marszałkowskich

11 organizacji (58%) stwierdza, że urzędy marszałkowskie udzielają pomocy przedsiębiorcom. Dotyczy to województw: kujawsko-pomorskiego, małopolskiego, łódzkiego, świętokrzyskiego (dwie), mazowieckiego, lubelskiego, podlaskiego, śląskiego, wielkopolskiego (dwie). Negatywna opinie w tej sprawie mają organizacje w województwach: kujawsko-pomorskim, podkarpackim, łódzkim, lubuskim, śląskim (dwie), lubelskim i mazowieckim. Rozbieżne opinie na temat przychylności urzędów marszałkowskich (programy regionalne!) wobec przedsiębiorców mają organizacje w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, śląskim, mazowieckim i lubelskim.

Negatywną opinię urzędów marszałkowskim wystawiły w województwach kujawsko-pomorskim, lubuskim i śląskim organizacje biorące udział w pracach WKDS. I odwrotnie – organizacje nie uczestniczące w wojewódzkim dialogu w województwach: wielkopolskim, świętokrzyskim (dwie), śląskim, lubelskim dobrze oceniają działania urzędów marszałkowskich na rzecz przedsiębiorców w ich województwach. Sześć organizacji uczestniczy w WKDS i pozytywnie ocenia urzędy marszałkowskie (małopolskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie), a pięć organizacji nie bierze udziału w pracach WKDS i negatywnie ocenia urzędy marszałkowskie (łódzkie, śląskie – dwie, lubelskie, mazowieckie).

Pomoc publiczna

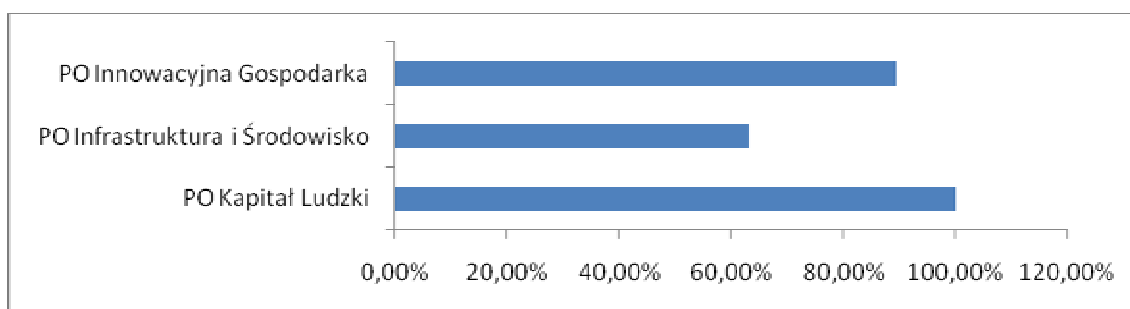
Tabela nr 3. Znane formy pomocy publicznej

Pomoc publiczna	znana organizacji	o które występowała	otrzymane wsparcie
Odroczenie płatności/rozłożenie na raty	68%	5%	5%
umorzenie podatków lub odsetek	68%	5%	0%
Odroczenie, rozłożenie na raty	79%	0%	0%
umorzenie odsetek lub płatności na ZUS	58%	0%	0%
obniżenie/umorzenie odsetek bankowych	58%	0%	0%
Odroczenie terminu spłaty kredytu	68%	5%	0%
udzielenie poręczeń lub gwarancji	84%	0%	0%
odroczenie płatności, rozłożenie na raty, umorzenie podatków lokalnych, w tym od nieruchomości	79%	5%	0%
korzystanie z dotacji/subwencji z budżetów samorządów, budżetu centralnego na nowe miejsca pracy, zatrudniania niepełnosprawnych, reorientacji zawodowej	42%	5%	32%
pozyskiwanie środków z funduszy celowych: NFOZ, NFOŚiGW, PFRON	63%	0%	11%

9 organizacji (47%) nie wypełniło wszystkich rubryk tabeli, przy czym dominujący udział mają tu izby rzemieślnicze (cztery) i stowarzyszenia (trzy). Pozostałe organizacje to: jedna izba gospodarcza i związek pracodawców. Najmniej znaną formą pomocy publicznej okazuje się obniżenie/umorzenie odsetek bankowych (9 wskazań), umorzenie płatności lub składek na ZUS (8 wskazań). W dalszej kolejności (5 wskazań) znalazły się formy pomocy, jakie może zaoferować administracja podatkowa: odroczenie płatności, rozłożenie na raty, umorzenie itp.

Znane organizacjom źródła pomocy z programów operacyjnych UE (Wykres nr 24)

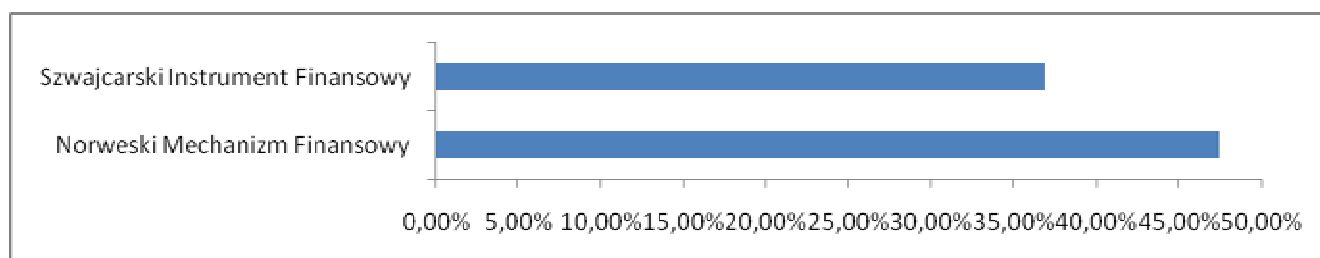
Wykres nr 20

7 organizacji nie zaznaczyło w ankietach PO Infrastruktura i Środowisko.

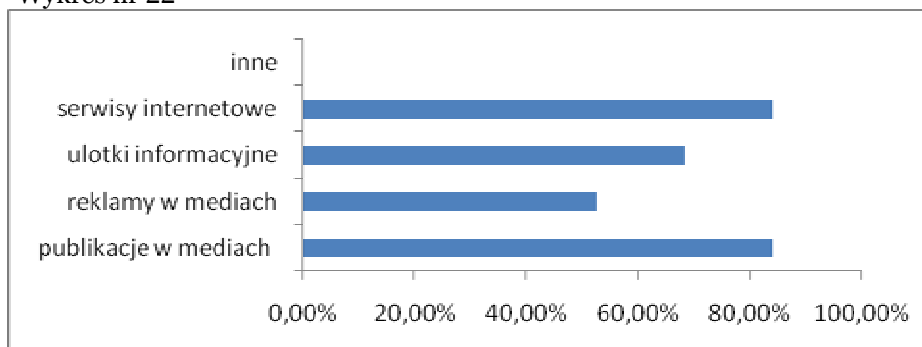
Znane organizacjom fundusze pomocowe EOG (Wykres nr 21)

Wykres nr 21

Źródła informacji o pomocy publicznej, środkach pomocowych UE i funduszach pomocowych EOG (Wykres nr 22)

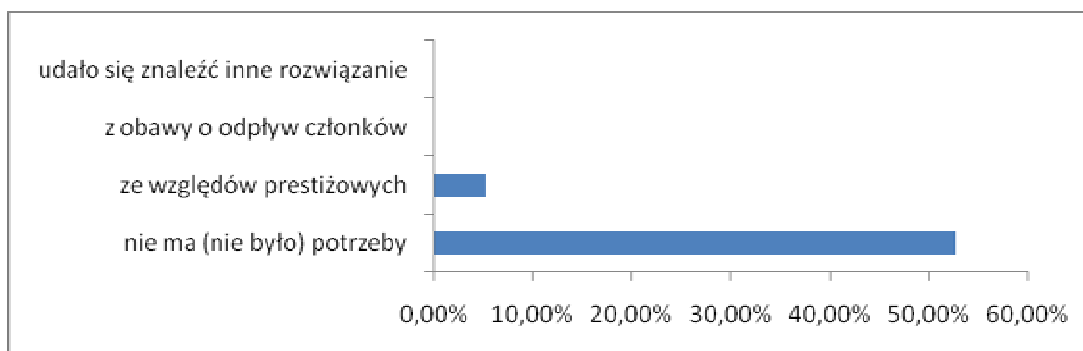
Wykres nr 22

4 organizacje wskazały na inne źródła informacji o źródłach pomocy z programów operacyjnych: szkolenia, kursy, konferencje, materiały informacyjne ze struktur ogólnopolskich, bezpośrednie kontakty z instytucjami pośredniczącymi i zarządzającymi środkami.

Przyczyny nieubiegania się o wsparcie z pomocy publicznej (Wykres nr 23)

Wykres nr 23

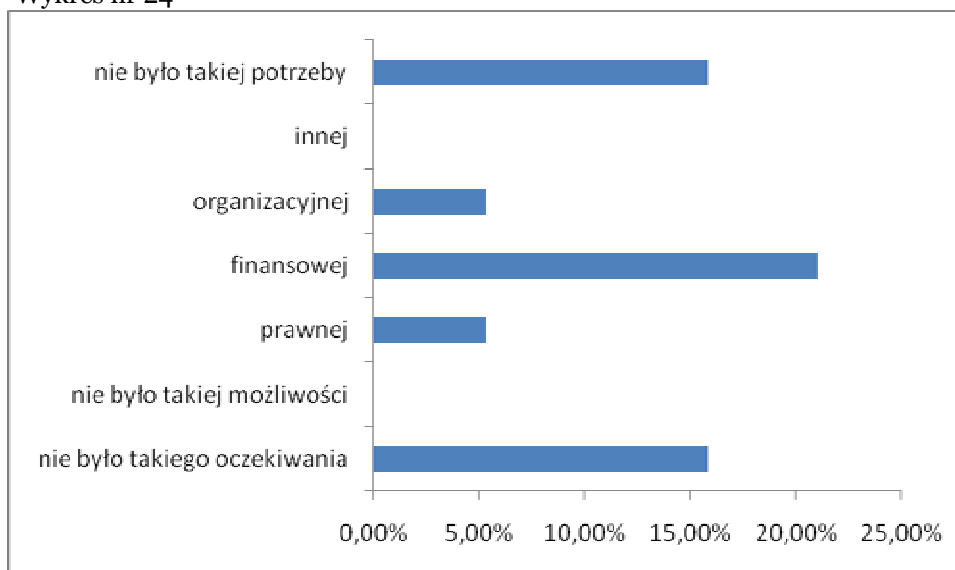

Mimo, że badanie jest anonimowe, najmniej chętnie wypełniane były rubryki ankiety, dotyczące przyczyn nieubiegania się przez organizacje o wsparcie z pomocy publicznej.

Przyczyny nieubiegania się o wsparcie ze środków pomocowych UE i funduszy pomocowych EOG (Wykres nr 24)

Jedna z organizacji (izba rzemieślnicza) zaznaczyła, że składa aplikacje i korzysta ze środków pomocowych (bez wskazania z którego programu).

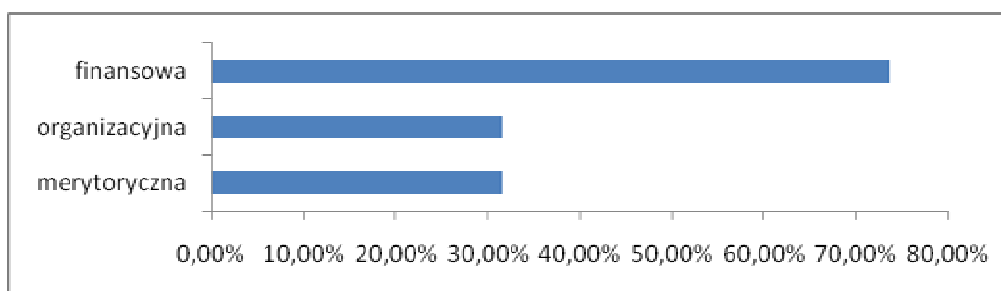
Wykres nr 24

Oczekiwana forma pomocy organizacji (Wykres nr 25)

Większość organizacji nie odpowiadała na tę grupę pytań. Ponad 70 procent organizacji stwierdza, że oczekiwałaby pomocy finansowej, ale jednocześnie (patrz Wykres nr 27) 32% organizacji stwierdziło, że nie korzystało z możliwości ubiegania się o środki z UE lub EOG, ponieważ nie było takiej potrzeby i oczekiwania (po 16% wskazań). 21% procent organizacji przyznało też, że na te wystąpienia ich nie stać („nie było takiej możliwości finansowej”).

Wykres nr 25

IV BADANIE WERYFIKACYJNE

Były to bezpośrednie wywiady w trzech organizacjach z województw świętokrzyskiego i wielkopolskiego oraz z 18 przedsiębiorcami w województwach: świętokrzyskim, mazowieckim, wielkopolskim, śląskim i warmińsko-mazurskim.

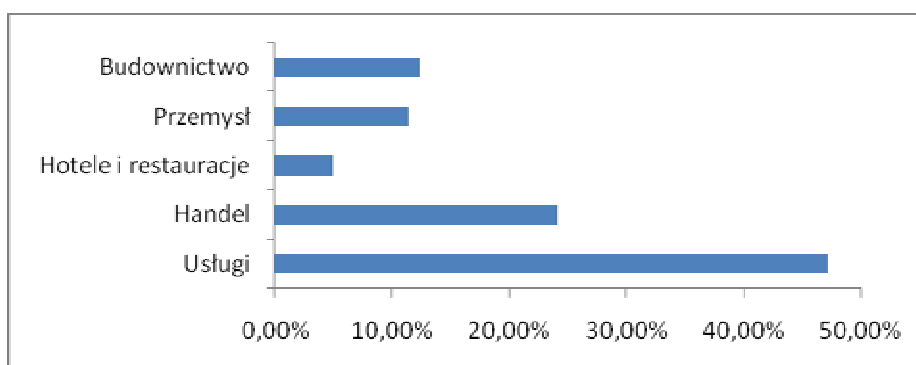
Wywiady w organizacjach

Wywiady zostały przeprowadzone w dwóch organizacjach w województwie wielkopolskim i jednej w województwie świętokrzyskim. Wszystkie istnieją ponad 20 lat i deklarują, że mają w sumie średniorocznie ok. 6315 członków. Jedna z tych organizacji to izba rzemieślnicza, która podała liczbę ok. 6000 przedsiębiorców skupionych w cechach należących do tej izby. Daje to średnią ponad 2100 przedsiębiorców w jednej organizacji.

Tylko jedna z tych organizacji – izba gospodarcza – potrafiła wskazać (z rocznego sprawozdania) ilu ma członków w grupach mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Dwie pozostałe organizacje nie prowadzą tego rodzaju statystyk.

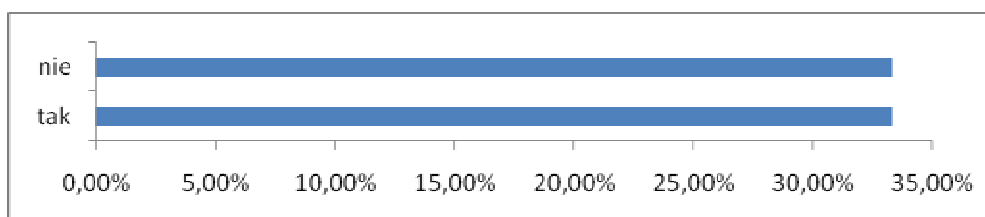
Izba rzemieślnicza nie prowadzi statystyk związanych z branżami w jakich działają członkowie cechów. Dwie pozostałe organizacje potrafiły dokładnie określić, w jakich branżach działają ich członkowie.

Wykres nr 26. Liczba członków w poszczególnych sektorach.

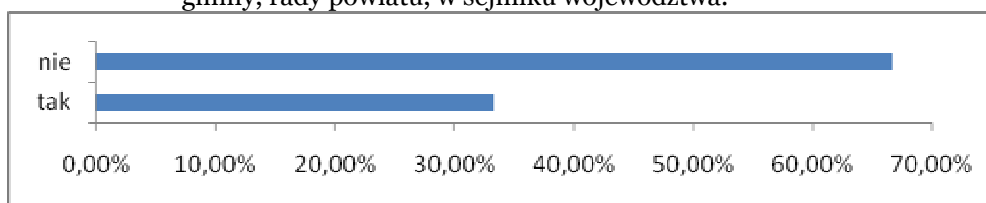
Jedna z organizacji (izba gospodarcza) nie udziela wsparcia swoim członkom. Dwie pozostałe organizacje deklarują udzielanie tego rodzaju pomocy swoim członkom, ale tylko jedna z nich potrafiła podać liczbę 300 „wsparć”.

Wykres nr 27. Wsparcie dla członków organizacji.

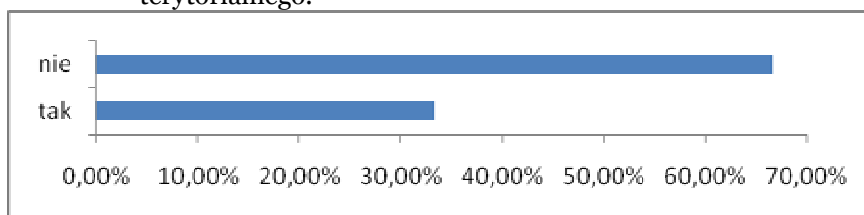

Udział w pracach samorządu terytorialnego

Wykres nr 28. Poczucie udziału organizacji w reprezentowaniu członków na forum rady gminy, rady powiatu, w sejmiku województwa.

Wykres nr 29. Członkowie organów organizacji w radach jednostek samorządu terytorialnego.

Członkowie organów tylko jednej organizacji są radnymi. Jedna z organizacji uczestniczy w pracach rad organizacji pozarządowych w gminach, natomiast dwie z nich deklarują prace w takich gremiach na szczeblu powiatu. Dwie organizacje biorą udział w pracach gremiów wojewódzkich – Komitetach Monitorujących Regionalnych Programów Operacyjnych i w WKDS.

Pomoc przedsiębiorcom

Wszystkie organizacje deklarują, że członkowie zwracają się do nich o pomoc o różne formy pomocy. Do dwóch organizacji zwracali się przedsiębiorcy o pomoc w przygotowaniu i złożeniu wniosku (po 10 zgłoszeń), do dwóch organizacji zwracali się członkowie z prośbami o uzyskanie opinii lub listów polecających – łącznie 19 przypadków; izba rzemieślnicza nie ma tego rodzaju statystyk z cechów. Dwie organizacje podają, że członkowie zwracali się o pomoc doradczą i prawną przy ubieganiu się o pomoc publiczną lub środki pomocowe (ok. 600 przypadków); izba rzemieślnicza prowadzi punkt informacyjny. We wszystkich organizacjach prowadzone są stałe dyżury specjalistów i odnotowywane udzielanie porad. W sumie jest to liczba 1900 porad (wizyt przedsiębiorców podczas tych dyżurów).

Bariery/uwarunkowania występujące przy zwracaniu się przedsiębiorców o pomoc publiczną

Jedna z organizacji nie wskazuje na istnienie jakichś barier występujących przy zwracaniu się przedsiębiorców o pomoc publiczną lub środki pomocowe. Jedna z organizacji Dwie pozostałe wskazują na to, że:

- a) dominuje wśród przedsiębiorców pogląd, iż mikro i mali nie otrzymają żadnej pomocy i nie warto o nią występować (z uzupełnieniem, że to pojedyncze przypadki),

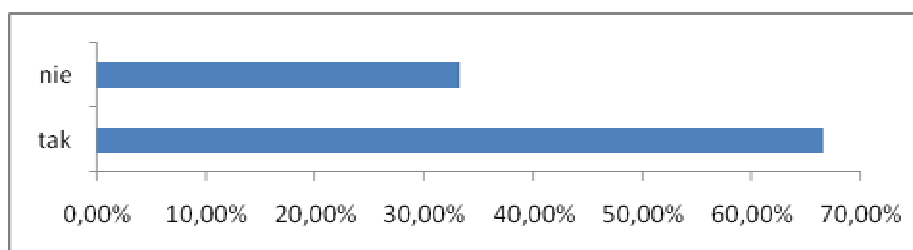
- b) wystąpienie o pomoc w zakresie należności publicznoprawnych może pogorszyć sytuację przedsiębiorcy. Informacji towarzyszy komentarz, że po uzyskaniu jakiegóż formy pomocy lub dofinansowania ze środków pomocowych wzmagają się kontrole u przedsiębiorców.

Lokalne wsparcie dla przedsiębiorców w ocenie organizacji

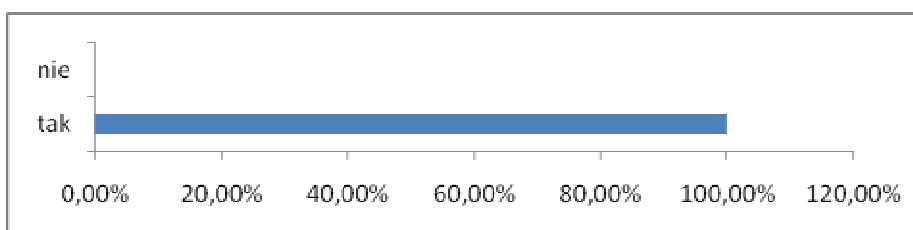
Poniżej przedstawione jest jak, w ocenie organizacji, wygląda wsparcie przedsiębiorców ze strony lokalnych urzędów skarbowych, urzędów pracy, urzędów gmin, starostw i urzędów marszałkowskich.

Znamienne jest to, że blisko 70 % przedsiębiorców nie uzyskało wsparcia ze strony urzędów skarbowych.

Wykres nr 30. Wsparcie ze strony lokalnych urzędów pracy

Wykres nr 31. Wsparcie ze strony lokalnych urzędów gmin

Poza tym 67 % przedsiębiorców uzyskało wsparcie ze strony lokalnych starostw oraz ze strony urzędów marszałkowskich

Dwie organizacje wskazują na wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez lokalne urzędy pracy, a jedna neguje istnienie takiej pomocy, co ma wynikać z braku wiedzy przedsiębiorców.

Wszystkie organizacje stwierdzają, że przedsiębiorcy mogą liczyć na wsparcie ze strony urzędów gmin, ale tylko dwie widzą takie poparcie ze strony starostw. Dwie organizacje twierdzą, że przedsiębiorcy mogą liczyć na wsparcie ze strony urzędów marszałkowskich, chociaż w jednej z nich wsparcie to określa jako czysto deklaratywne.

Pomoc publiczna

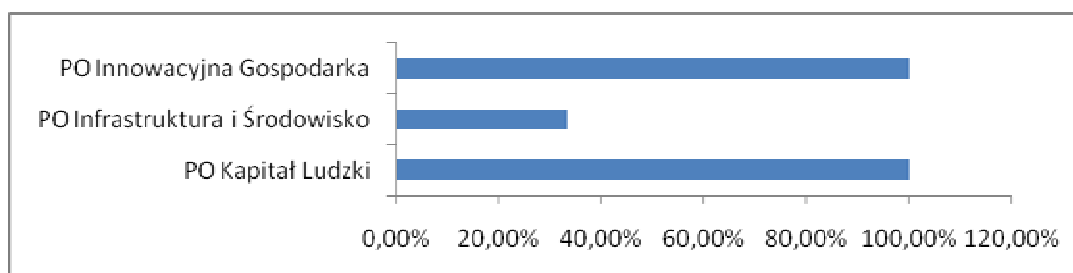
Wszystkie organizacje wiedzą o możliwości odroczenia płatności lub rozłożeniu podatków na raty, w jednej organizacji wiedzą o możliwości obniżenia lub umorzeniu odsetek bankowych i o odroczeniu płatności, rozłożeniu ich na raty, umorzeniu podatków lokalnych w tym od nieruchomości, w dwóch organizacjach wiedzą o możliwości odroczenia i rozłożeniu na raty składek ZUS, umorzeniu odsetek lub tych płatności w ogóle. Jedna z organizacji skorzystała z możliwości uzyskania poręczenia lub gwarancji, skorzystała z dotacji lub subwencji ze środków budżetowych samorządów, środków budżetu centralnego i pozyskała środki z krajowych funduszy celowych (NFOZ, NFOŚiGW, PFRON).

Tabela nr 4. Pomoc publiczna wykorzystana przez organizacje

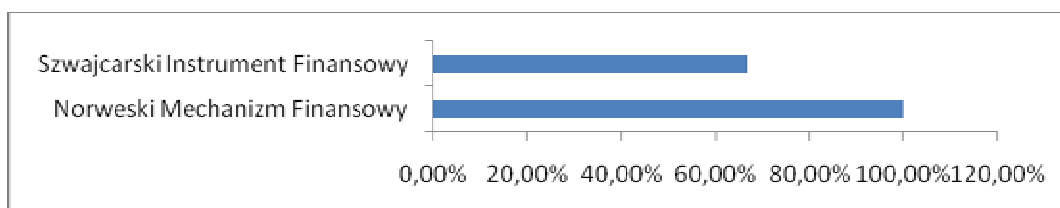
	Formy pomocy publicznej		
	znane organizacji	o które występowała	otrzymała wsparcie
odroczenie płatności, rozłożenie podatków na raty	xxx		
umorzenie podatków lub odsetek	xx		
odroczenie, rozłożenie na raty	xx		
umorzenie odsetek lub płatności składek ZUS	xx		
obniżenie lub umorzenie odsetek bankowych	x		
odroczenie terminu spłaty kredytu	xx		
udzielanie poręczeń lub gwarancji	x	x	x
odroczenie płatności, rozłożenie na raty, umorzenie podatków lokalnych (w tym od nieruchomości)	x		
Dotacje lub subwencje ze środków samorządów, budżetu centralnego na tworzenie miejsc pracy, zatrudnienia niepełnosprawnych, reorientację zawodową	xx	xx	xx
Krajowe środki z funduszy celowych: NFOZ, NFOŚiGW, PFRON	xx	x	x

Znane organizacji źródła pomocy z programów operacyjnych UE i funduszy pomocowych EOG

Wykres nr 31. Znajomość programów operacyjnych UE

Wykres nr 32. Znajomość funduszy pomocowych z krajów EOG

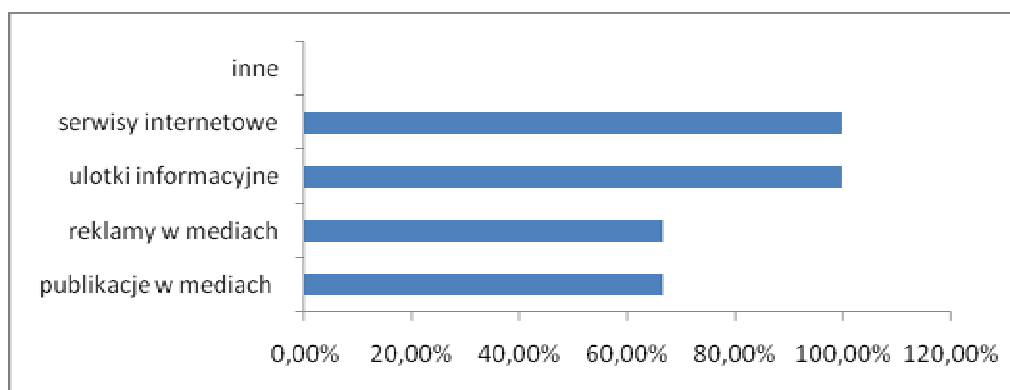
Jedna z organizacji nie wie o Szwajcarskim Instrumencie Finansowym, a dwie pozostałe organizacje nie znają (dlatego nie zaznaczają), choć wiedzą o istnieniu PO Infrastruktura i Środowisko, ponieważ ich członkowie nie SA w żaden sposób zainteresowani tym programem. Przedstawiciel izby rzemieślniczej podkreślił w rozmowie, że istotnym brakiem programów operacyjnych jest brak możliwości wspierania mikro przedsiębiorców, w tym zwłaszcza w tzw. zawodach ginących.

Źródła informacji o pomocy publicznej, środkach pomocowych UE i funduszach pomocowych EOG (Wykres nr 33)

W tym zakresie badane organizacje wskazały na nieco inne źródła wiedzy, niż wskazane w badaniu. Tu dominują serwisy internetowe i ulotki, zaś w badaniu dominująca pozycję – obok internetu - zajęły publikacje w mediach.

Wskazano także – jako źródła wiedzy – szkolenia oraz bezpośrednie kontakty z Ministerstwem Gospodarki, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego i PARP.

Wykres nr 33

Przyczyny nieubiegania się o pomoc publiczną i wsparcie ze środków pomocowych UE oraz funduszy pomocowych EOG

Podobnie jak w badaniu podstawowym, także i podczas rozmów bezpośrednich z przedstawicielami organizacji jest to najmniej otwarcie traktowana część ankiety. Organizacje najwyraźniej traktują te informacje jako poufne, niepubliczne. Wskazywane są przede wszystkim następujące przyczyny nieubiegania się o środki pomocowe:

- biurokrację, skomplikowane, niezrozumiałe przepisy,
- niewygodne i krótkie terminy składania wniosków,
- jednostronne, niekonsultowane i coraz ostrzejsze warunki przyznawania pomocy,
- coraz większe utrudnienia, mnożenie zabezpieczeń urzędów kosztem korzyści dla beneficjentów pomocy,

- brak informacji nt. dostępności środków w poszczególnych programach,
- PARP za słabo informuje,
- długi czas między przyjęciem wniosku, a decyzją o przyznaniu dofinansowania i przekazaniu środków,
- obawa przed utratą płynności z powodu nieregularnych wypłat środków,
- brak środków na wkład własny,
- inne możliwości pozyskiwania środków (ale bez wskazania skąd),
- uprzywilejowanie w programach operacyjnych niektórych typów organizacji,
- brak możliwości sfinansowania niewielkich projektów,
- rynek doradców, a nie beneficjentów (drogie usługi), co wynika ze stopnia komplikacji programów,
- ograniczenia co do kierunków alokacji środków,
- brak poważnej konsultacji kierunków wykorzystania pomocy ze środowiskiem przedsiębiorców
- ograniczenia środowiskowe przy korzystaniu z pomocy publicznej (zła opinia).

Oczekiwana forma pomocy organizacji

Wobec powyższych deklaracji organizacji jest znamienne, że jednej potrzebna byłaby pomoc merytoryczna drugiej pomoc organizacja, a wszystkim trzem finansowa.

V WYWIADY Z PRZEDSIĘBIORCAMI

Dla weryfikacji danych przeprowadzono ankietowanie w drodze wywiadów z przedsiębiorcami w czterech województwach.

Znane formy pomocy publicznej

I tak:

- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości odroczenia płatności lub rozłożenia podatków na raty, ale trzech (17%) skorzystało z tej formy pomocy,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości umorzenia podatków lub odsetek, ale dwóch (11%) skorzystało z tej możliwości,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości odroczenia lub rozłożenia na raty składek ZUS; jeden występował o tę pomoc, ale jej nie uzyskał,
- sześciu przedsiębiorców (33%) nie wie o możliwości umorzenia odsetek lub płatności składek ZUS; jeden (ten sam co wyżej) występował o tę pomoc, ale jej nie uzyskał,

- ośmiu przedsiębiorców (44%) nie wie o możliwości obniżenia lub umorzenia odsetek bankowych; jeden o tę pomoc wystąpił, ale jej nie uzyskał; jeden skorzystał z tego instrumentu.
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości odroczenia terminu spłaty kredytu; dwóch (11%) skorzystało z tej możliwości,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości uzyskania poręczenia lub gwarancji; jeden występował o to, ale nie uzyskał pomocy i jeden występował i uzyskał wsparcie,
- sześciu przedsiębiorców (33%) nie wie o możliwości odroczenia płatności podatku lokalnego, rozłożenia go na raty lub umorzenia (w tym podatku od nieruchomości); jeden o te pomoc występował, ale jej nie uzyskał, jeden występował i pomoc uzyskał,
- wszyscy przedsiębiorcy (18) wie o możliwości skorzystania z subwencji ze środków budżetowych samorządów, środków budżetu centralnego (tworzenie nowych miejsc pracy, zatrudnienie niepełnosprawnych, reorientację zawodową); dwóch (11%) o ten rodzaj pomocy występowało bez powodzenia; dziesięciu przedsiębiorców (56%) skorzystało z tej formy pomocy,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie wie o możliwości pozyskania środków z krajowych funduszy celowych (NFOZ, NSOŚiGW, PFRON); trzech (17%) skorzystało z tej formy pomocy.

Znajomość źródeł środków pomocowych UE i funduszy pomocowych EOG

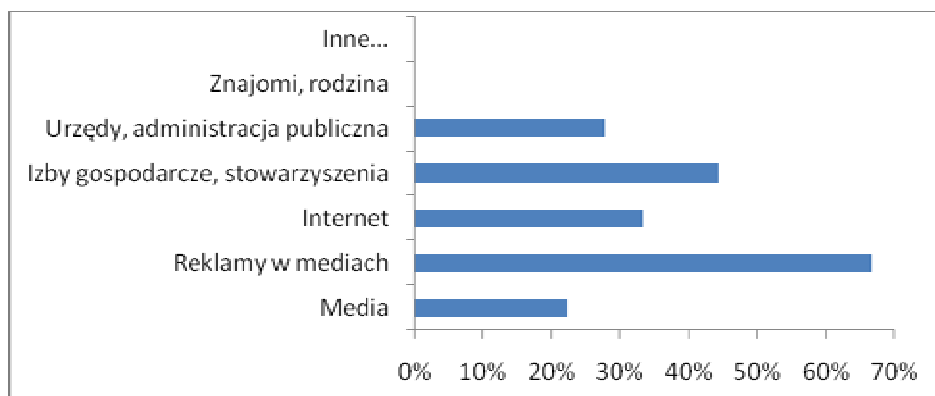
I tak:

- dwóch przedsiębiorców (11%) nie zna PO Kapitał Ludzki; sześciu (33%) skorzystało ze środków tego programu,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie słyszało o PO Infrastruktura i Środowisko,
- dwóch przedsiębiorców (11%) nie słyszało o PO Innowacyjna Gospodarka; siedmiu (39%) skorzystało ze Śródka tego programu,
- 15. przedsiębiorców (83%) nie słyszało o Norweskim Mechanizmie Finansowym,
- 16. Przedsiębiorców (89%) nie słyszało o Szwajcarskim Mechanizmie Finansowym.

Źródła informacji o dostępie do pomocy publicznej/dostęp do środków unijnych i funduszy pomocowych (Wykres nr 34)

Przedsiębiorcy wskazują przede wszystkim na media, a dalszej kolejności na internet, organizacje, do których należą, a dalszej kolejności na urzędy administracji państwowej i samorządowej oraz na rodziny i znajomych.

Wykres nr 34

Przyczyny nieubiegania się o pomoc publiczną, środki unijne i fundusze pomocowe

W ankiecie wskazane zostały następujące przyczyny nieubiegania się o te rodzaje pomocy:

- a) brak wiedzy/niedostateczną informację,
- b) uciążliwości biurokratyczne,
- c) zniechęcenie doświadczeniami innych,
- d) brak wiary w powodzenie,

Trzech przedsiębiorców (17%) nie dokonało żadnego wskazania.

Ad a)

- czterech przedsiębiorców (22%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do wszystkich form pomocy,
- jeden wskazał na przyczynę a) w odniesieniu do środków UE i EOG,
- dwóch wskazało przyczynę a) w odniesieniu do pomocy publicznej i środków EOG,
- dziesięciu przedsiębiorców (56%) nie wybrało tej przyczyny nieubiegania się o pomoc.

Ad b)

- ośmiu przedsiębiorców (44%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do wszystkich form pomocy,
- dwóch przedsiębiorców (11%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do środków UE i EOG,
- dwóch (11%) przedsiębiorców wskazało tę przyczynę w odniesieniu do środków UE,
- jeden wskazał tę przyczynę w odniesieniu do pomocy publicznej,
- pięciu przedsiębiorców (28%) nie dokonało wskazania.

Ad c)

- czterech przedsiębiorców (22%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do wszystkich form pomocy,
- jeden przedsiębiorca wskazał tę przyczynę w odniesieniu do środków z UE i z EOG,
- dwóch przedsiębiorców (11%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do środków z UE,
- dwóch przedsiębiorców (11%) wskazało tę przyczynę w odniesieniu do pomocy publicznej,
- dziewięciu przedsiębiorców (50%) nie dokonało wskazania.

Ad d)

- czterech przedsiębiorców (22%) tę przyczynę wskazało w odniesieniu do wszystkich form pomocy,
- dwóch przedsiębiorców (11%) tę przyczynę wskazało w odniesieniu do środków z UE i z EOG,
- dwóch przedsiębiorców (11%) tę przyczynę wskazało w odniesieniu do pomocy publicznej i funduszy pomocowych z EOG,
- jeden przedsiębiorca wskazał tę przyczynę w odniesieniu do środków z UE,
- jeden przedsiębiorca tę przyczynę wskazał w odniesieniu do pomocy publicznej,
- ośmiu przedsiębiorców (44%) nie dokonało wskazania.

Podczas wywiadów przedsiębiorcy formułowali także inne opinie, z których można ułożyć dodatkowy katalog utrudnień, zniechęcających do podjęcia działań na rzecz wystąpienia o pomoc:

- złe opinie na temat systemu oceny wniosków,
- ograniczone możliwości finansowe na wkład własny (brak środków),
- łatwiejszy dostęp do kredytów bankowych,
- kredyt bankowy jest tańszy na finansowanie całego przedsięwzięcia,
- krótki czas na napisanie wniosku,
- pisanie wniosku trwa długo, jest kosztowne, pracochłonne i nie ma gwarancji sukcesu,
- nadmierne sformalizowanie procedur,
- nadmiar załączników zbytecznych na etapie składania,
- długi czas oczekiwania na rozstrzygnięcie konkursu,
- sztywne warunki, które – w chwili decyzji o ich przyznaniu i uruchomieniu finansowania – nie przystają do zmienionej sytuacji gospodarczej, trudno dobrze zaplanować inwestycję,
- brak dostępu do finansowania małych przedsięwzięć,
- dominacja dużych konkursów,
- wyłączenie z możliwości uzyskania pomocy ze środków UE na wiele działań gospodarczych – prymat innowacji, produkcji i nowych technologii,
- wysokie koszty poręczeń dla mikro przedsiębiorców,
- bardzo drodzy konsultanci, doradcy i prawnicy przygotowujący wnioski,
- programy, działania i podziałania sformułowane w sposób często niezrozumiały językiem dalekim od używanego w obrocie gospodarczym – brak pewności, kto ma szansę na finansowanie,
- głośnie w środowisku przypadki problemów z rozliczeniem pomocy,
- niedostateczna informacja (pomoc publiczna i środki pomocowe),
- presja środowiska na korzystających z pomocy publicznej,
- brak pewności co do postawy urzędników i ich interpretacji - dowolność ocen i decyzji (uznaniowość).

Preferowane formy wsparcia

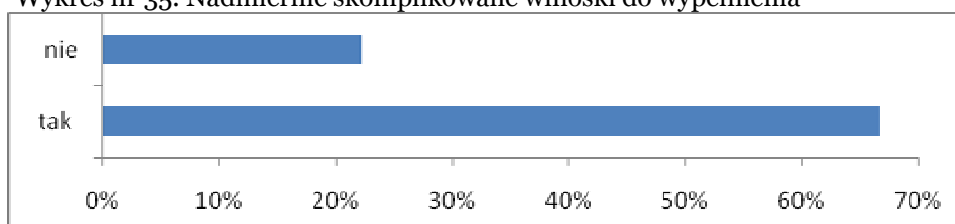
- dwóch przedsiębiorców (11%) skorzystałoby z każdej formy pomocy,
- 16 przedsiębiorców (89%) wskazało środki pomocowe UE, z czego dwóch (11%) skorzystałoby także z funduszy EOG, a trzech (17%) również z pomocy publicznej.

- 6 przedsiębiorców (33%) wskazało na pomoc publiczną,
- 4 przedsiębiorców (22%) wskazało na fundusze pomocowe EOG.

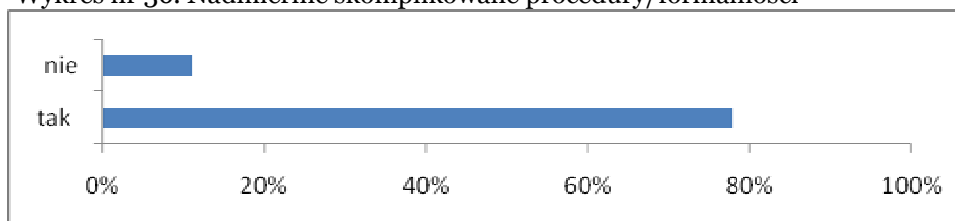
Opinia w sprawie trudności z dostępem do wsparcia

Odpowiedzi na tę część ankiety w dużej mierze potwierdzają opinie przedsiębiorców wypowiedziane bezpośrednio do osób przeprowadzających wywiady.

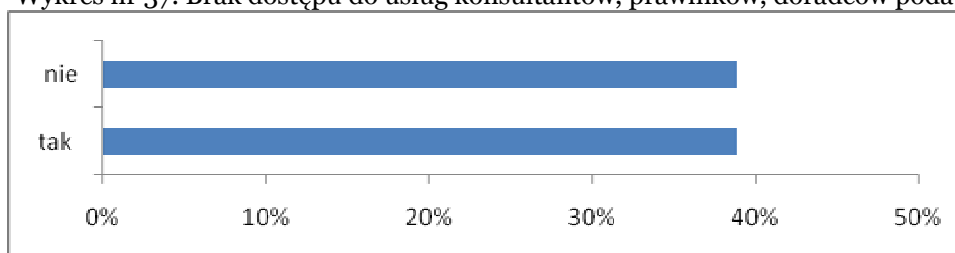
Wykres nr 35. Nadmiernie skomplikowane wnioski do wypełnienia

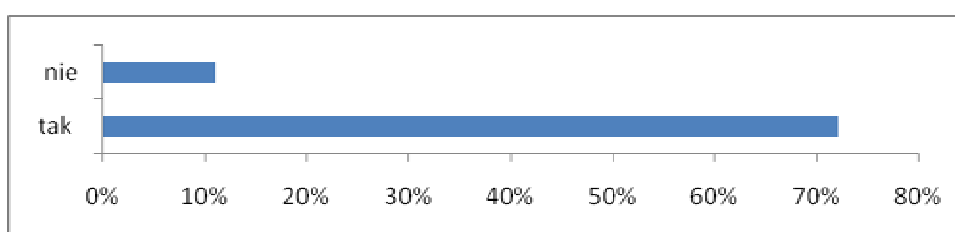
Wykres nr 36. Nadmiernie skomplikowane procedury/formalności

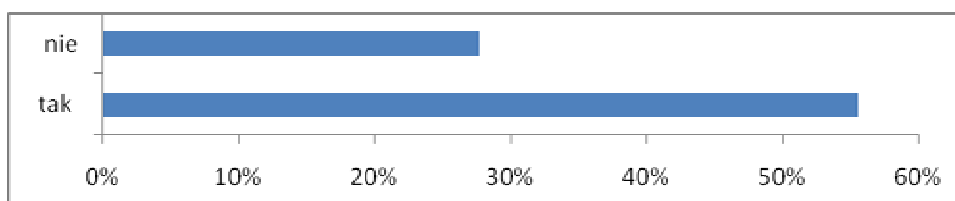
Wykres nr 37. Brak dostępu do usług konsultantów, prawników, doradców podatkowych

Wykres nr 38. Zbyt drogie usługi konsultantów, prawników i doradców podatkowych

Wykres nr 39. Nieprzyjazna postawa administracji.

Wyniki te potwierdzają wyniki uzyskane w drodze ankiet on-line od 120 przedsiębiorców (załącznik 1).

Ponadto w załączeniu wyniki liczbowe:

- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej ogółem przez wybrane urzędy skarbowe w 2010 r.- załącznik 2,
- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej ogółem przez wybrane urzędy skarbowe w 2011 r.- załącznik 3,
- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej mikro i małym przedsiębiorcom przez urzędy skarbowe w 2010 r.-załącznik 4,
- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej mikro i małym przedsiębiorcom przez urzędy skarbowe w 2011 r.-załącznik 5,
- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej ogółem przez urzędy skarbowe w 2010 r.-załącznik 6,
- danych dotyczących udzielonej pomocy publicznej ogółem przez urzędy skarbowe w 2011 r.-załącznik 7,
- danych dotyczących dwóch województw według najmniejszej liczby wniosków złożonych do Urzędów Skarbowych pozytywnie rozpatrzonych do wszystkich złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2010 r.- załącznik 8,
- danych dotyczących dwóch województw według najmniejszej liczby wniosków złożonych do Urzędów Skarbowych pozytywnie rozpatrzonych do wszystkich złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2011 r.- załącznik 9,
- danych dotyczących dwóch województw według najmniejszej liczby wniosków złożonych do Urzędów Skarbowych pozytywnie rozpatrzonych do wszystkich złożonych ogółem w 2010 r.- załącznik 10,
- danych dotyczących dwóch województw według najmniejszej liczby wniosków złożonych do Urzędów Skarbowych pozytywnie rozpatrzonych do wszystkich złożonych ogółem w 2011 r.- załącznik 11,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nieprawidłowo złożonych do Urzędów Skarbowych do wszystkich złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2010 r.- załącznik 12,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nieprawidłowo złożonych do Urzędów Skarbowych do wszystkich złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2011 r.- załącznik 13,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nieprawidłowo złożonych do Urzędów Skarbowych do wszystkich złożonych ogółem w 2010 r.- załącznik 14,

- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nieprawidłowo złożonych do Urzędów Skarbowych do wszystkich złożonych ogółem w 2011 r.- załącznik 15,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nierozpatrzonych przez Urzędy Skarbowe wobec braków formalnych lub merytorycznych złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2010 r.- załącznik 16,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nierozpatrzonych przez Urzędy Skarbowe wobec braków formalnych lub merytorycznych złożonych przez mikro i małych przedsiębiorców w 2011 r.- załącznik 17,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nierozpatrzonych przez Urzędy Skarbowe wobec braków formalnych lub merytorycznych złożonych ogółem w 2010 r.- załącznik 18,
- danych dotyczących dwóch województw według największej i najmniejszej liczby wniosków nierozpatrzonych przez Urzędy Skarbowe wobec braków formalnych lub merytorycznych złożonych ogółem w 2011 r.- załącznik 19
- danych dotyczących wartości udzielonej pomocy przez Urzędy Skarbowe do liczby mikro i małych przedsiębiorców w 2010 r.- załącznik 20,
- danych dotyczących wartości udzielonej pomocy przez Urzędy Skarbowe do liczby mikro i małych przedsiębiorców w 2011 r.- załącznik 21,
- danych dotyczących 10 najlepszych i 10 najgorszych Urzędów Skarbowych wg liczby udzielonej pomocy ogółem oraz wg wartości udzielonej pomocy ogółem w 2010 r.- załącznik 22,
- danych dotyczących 10 najlepszych i 10 najgorszych Urzędów Skarbowych wg liczby udzielonej pomocy ogółem oraz wg wartości udzielonej pomocy ogółem w 2011 r.- załącznik 23,
- danych w zakresie wartości nominalnej i brutto udzielonej pomocy publicznej ogółem w 2010 r. w Ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Regionalnych Programów Pomocy- załącznik 24,
- danych w zakresie wartości nominalnej i brutto udzielonej pomocy publicznej ogółem w 2011 r. w Ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Regionalnych Programów Pomocy- załącznik 25.